

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЯЦИК МАР'ЯНА РОМАНІВНА

УДК [331.5:640.4] : [33:640.41] (477)

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
МАГІСТРІВ З МЕНЕДЖМЕНТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У
ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Хмельницький – 2016

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Інституті професійно-технічної освіти, Національна академія педагогічних наук України.

Науковий керівник –

доктор педагогічних наук, професор
ЛОЗОВЕЦЬКА Валентина Терентіївна,
Інститут професійно-технічної освіти
НАПН України, головний науковий
співробітник лабораторії професійної
кар'єри.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор
МАНЬКО Володимир Миколайович,
Національна академія служби безпеки
України, головний науковий співробітник
науково-організаційного центру;

кандидат педагогічних наук
БОНДАР Марина Валеріївна,
Вінницький торговельно-економічний
інститут Київського національного
торговельно-економічного університету,
доцент кафедри економічної кібернетики та
інформаційних систем.

Захист відбудеться 8 квітня 2016 року о 10⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 70.052.05 у Хмельницькому національному університеті, за адресою: зал засідань, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, 29016.

Із дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Хмельницького національного університету, за адресою: вул. Кам'янецька, 110/1, м. Хмельницький, 29016.

Автореферат розіслано 3 березня 2016 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. О. Рогульська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Із розвитком ринкових відносин особливої значущості набуває проблема економічної безпеки бізнесу, зокрема питання мінімізації ризиків і загроз. Це спричинене передусім браком нормативного забезпечення охорони інтелектуальної власності, низьким ступенем підприємницької культури й недостатнім рівнем пропозицій ринку страхових послуг. Усе частіше служби безпеки не в змозі забезпечити надійний захист економічних інтересів. У сучасних умовах економічної діяльності постають якісно нові вимоги до менеджерів з економічної безпеки, актуалізуючи необхідність у більш високій якості їхньої праці, у володінні комплексом ключових компетенцій і професійно значущих психологічних якостей та здатностей. Менеджмент економічної безпеки об'єктів господарювання передбачає певний рівень професійної компетентності кадрового персоналу щодо протидії та ймовірності загроз і ризиків, підтримки стану економічної безпеки, ресурсного забезпечення, персоналізованої відповідальності за виконання тих чи тих заходів.

Магістр з менеджменту безпеки економічної діяльності має дбати про економічну безпеку суспільства, держави й особистості, суб'єктів економічної діяльності, законність і правопорядок у сфері економіки, державних та недержавних органів влади. Він повинен провадити експертну діяльність із забезпечення судочинства, запобігання правопорушенням в економічній, соціально-економічній діяльності об'єктів господарювання, виробничо-економічних та аналітичних служб організацій, установ, підприємств різних форм власності, із їх розкриття й розслідування. Особливої вагомості набуває відповідність рівня сформованості професійної компетентності фахівців з менеджменту економічної безпеки сучасним соціально-економічним вимогам і потребам.

Організація професійної підготовки магістрів з менеджменту економічної безпеки базована на нормативних положеннях Конституції України, Законів України «Про освіту» (1996 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), Стратегії розвитку «Україна – 2020».

Основи економічної безпеки сучасних об'єктів господарювання вивчали З. Варналій, О. Власюк, Д. Гордієнко, Р. Дацків, В. Ортинський, В. Франчук та ін. Економічний розвиток підприємств у ринкових умовах, забезпечення конкурентного середовища, страхування, планування економічної й фінансової безпеки бізнесу досліджували А. Бабенко, О. Барановський, О. Грунін, З. Живко, Н. Захарченко, К. Коваленко, Г. Козаченко, Т. Кузенко, Р. Тринько, В. Шлемко та ін. Механізми економічної та фінансової діагностики щодо управління економічною безпекою підприємств студіювали О. Гетьман, Т. Городня, Н. Євдокимова, І. Кривов'язок, Ю. Лисенко; кадрові ризики аналізували Е. Ардальянова, В. Жуковська, Н. Підлужна, Н. Штамбург та ін. Однак цілісних наукових праць, зорієнтованих на

формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки, не зафіксовано.

Теоретичну основу дослідження становлять роботи, у яких схарактеризовано концептуальні засади професійної освіти (Р. Гуревич, Н. Ничкало, В. Радкевич та ін.); компетентнісного підходу в професійній освіті (Е. Зєєр, І. Зимня, В. Лозовецька, О. Савченко, А. Хуторський та ін.) та управлінській підготовці фахівців економічного профілю (В. Берека, Г. Дутка, В. Манько).

Осмилення теоретичного підґрунтя та наявних проблем у професійній підготовці фахівців з менеджменту економічної безпеки вможливило виокремлення *суперечностей між*: потребами щодо економічної безпеки об'єктів господарювання й реальними умовами організації економічної діяльності; сучасними потребами в компетентних фахівцях з менеджменту економічної безпеки та невідповідністю їхньої професійної підготовки умовам ринкової економіки; необхідністю в компетентнісно-орієнтованому навчально-методичному забезпеченні й наявним рівнем його розроблення для професійної підготовки магістрів з менеджменту економічної безпеки.

Актуальність проблеми, її недостатнє теоретичне і практичне розроблення в умовах неперервної освіти, необхідність подолання виявлених суперечностей зумовили вибір теми дисертації: **«Формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки у процесі фахової підготовки»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація підготовлена відповідно до теми НДР лабораторії професійної кар'єри ІПТО НАПН України «Підготовка учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри» (ДР №0113U000154). Тема роботи затверджена вченою радою ІПТО НАПН України (протокол № 10 від 17.11.2011 р.) та узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології України (протокол № 10 від 20.12.2011 р.).

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці методики формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки у процесі фахової підготовки.

Відповідно до мети сформульовані такі основні **завдання**:

1. Вивчити стан опрацювання проблеми формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки в сучасній психолого-педагогічній літературі, з'ясувати сутність основних понять дослідження.

2. Проаналізувати особливості професійної діяльності магістрів із менеджменту економічної безпеки, виокремити їхні основні професійні функції та ключові компетенції.

3. Визначити компоненти, критерії, показники й рівні сформованості професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

4. Теоретично обґрунтувати педагогічні умови та змоделювати процес формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

5. Розробити й експериментально перевірити ефективність методики формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

Предмет дослідження – зміст, форми й методи формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

Гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що ефективність професійної підготовки майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки суттєво підвищиться за умов формування ключових компетенцій на засадах компетентнісно-орієнтованих форм і методів, дослідницького пошуку й індивідуалізації навчання щодо здатності майбутніх фахівців забезпечувати економічну безпеку сучасних об'єктів господарювання; побудови цього процесу на основі розроблення й реалізації науково обґрунтованої моделі та авторської методики.

Для досягнення поставленої мети, підтвердження гіпотези, виконання завдань використано сукупність **методів дослідження**: *теоретичних* – аналіз і синтез наукової, навчально-методичної літератури для зіставлення різних поглядів на проблему дослідження; системний аналіз, класифікація, аналогія, індукція, дедукція, узагальнення науково-теоретичних і практичних даних для розроблення методики формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; *емпіричних* – анкетування, педагогічне спостереження, метод експертного оцінювання, тестування, бесіда, діалог, педагогічний експеримент для перевірки ефективності методики формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; *статистичних* – кількісний і якісний аналіз результатів дослідження, статистичне опрацювання отриманих даних для верифікації їхньої вірогідності та об'єктивності.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

– *уперше* теоретично обґрунтовані педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки в процесі фахової підготовки (організація компетентнісно-орієнтованого навчання для формування ключових компетенцій майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; реалізація компетентнісно-орієнтованого змісту професійної підготовки відповідно до реальних професійних функцій і завдань; активізація навчально-пізнавальної діяльності

на основі дослідницького пошуку й індивідуалізації компетентнісної підготовки); визначена структура професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки, критерії та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; змодельований процес формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; розроблена й експериментально перевірена методика формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки в процесі вивчення фахових дисциплін;

– *удосконалено* зміст, форми, методи, навчально-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки;

– *конкретизовано* зміст поняття «професійна компетентність магістрів з менеджменту економічної безпеки», яке витлумачене як інтегративна професійна характеристика магістрів з менеджменту економічної безпеки, що виявляється в забезпеченні заходів з економічної безпеки об'єктів господарювання, передбачаючи в процесі вивчення фахових дисциплін формування ключових особистісних, професійних і спеціальних компетенцій;

– *подальшого розвитку набули* положення щодо формування ключових компетенцій фахівців з менеджменту економічної безпеки.

Практичне значення одержаних результатів дослідження аргументоване розробленням і впровадженням у фахову підготовку майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки у вищих навчальних закладах методики формування професійної компетентності в контексті соціально-економічних вимог і потреб щодо економічного захисту сучасних об'єктів господарювання. Автором розроблені методичні рекомендації щодо формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки у процесі вивчення фахових дисциплін. Матеріали дослідження можуть бути використані для вдосконалення процесу професійної підготовки фахівців з менеджменту економічної безпеки в освітніх закладах, що провадять підготовку й перепідготовку кадрів для різних галузей економіки, під час розроблення навчальних програм і навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців з менеджменту економічної безпеки.

Результати дослідження **впроваджено** в навчальний процес Львівського державного університету внутрішніх справ (акт № 34 від 17.09.2015); Київського національного університету технологій та дизайну (довідка № 04-71/2754 від 08.09.2015); Хмельницького національного університету (довідка № 66 від 11.09.2015); Львівського університету банківської справи (довідка № 01–015/489 від 12.06.2015).

Особистий внесок здобувача. У праці [11] автором визначено особливості державного регулювання підприємництва; у публікації [13] автором розкрито основні внутрішні соціальні небезпеки.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати роботи обговорені та схвалені вченими, педагогами-практиками на конференціях і семінарах різних рівнів: *міжнародних* – «Національні моделі економічних систем: формування, управління, трансформації» (Херсон, 2013); *усеукраїнських* – «Демографічні чинники та їх роль у формуванні економічної безпеки» (Львів, 2011); «Соціальна безпека як складова національної безпеки України» (Львів, 2014); *звітних науково-практичних конференціях* ШТО НАПН України – «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання» (Київ, 2012–2015).

Публікації. Основні результати дослідження представлено в 17 опублікованих працях, із них: 6 статей у наукових фахових виданнях України; 2 – у зарубіжних фахових виданнях; 8 – у збірниках наукових праць і матеріалів конференцій; 1 – методичні рекомендації.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (242 найменування, із них 14 іноземною мовою), 7 додатків на 81 сторінці. Загальний обсяг роботи – 292 сторінки, із них – 188 сторінок основного тексту. Робота містить 8 таблиць і 8 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми; сформульовано мету й завдання, окреслено об'єкт, предмет, запропоновано гіпотезу, описано методи дослідження; доведено наукову новизну і практичне значення роботи, подано відомості про апробацію та впровадження основних результатів пошуку, представлено відомості про публікації, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі **«Формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки як педагогічна проблема»** окреслено рівень наукового опрацювання досліджуваної проблеми; схарактеризовано основні дефініції базових понять; проаналізовано сучасні вимоги до економічної безпеки об'єктів господарювання; обґрунтовано концептуальні підходи до формування професійної компетентності майбутнього магістра з менеджменту економічної безпеки, зокрема: системний, аксіологічний, особистісно орієнтований, модульний, компетентнісний, контекстний, технологічний і діяльнісно-результативний.

Порівняльний аналіз тлумачень науковцями (Т. Браже, А. Маркова, А. Новіков, С. Шишов) базових понять дослідження (компетентність, компетенція, професійна компетентність) засвідчив, що в традиційному розумінні поняття «компетенція» характеризує зовнішні явища стосовно суб'єкта, постаючи для нього об'єктом оволодіння, тоді як компетентність – це внутрішня якість суб'єкта, що формується внаслідок оволодіння компетенціями. На підставі узагальнення різних наукових поглядів

виокремлено такі ознаки компетентності: складна інтегральна характеристика особистості; здатність особистості до володіння узагальненими способами дії, що вможливають оперативне й мобільне застосування знань і вмінь, їх інтеграцію в конкретній ситуації.

Професійна компетентність магістра з менеджменту економічної безпеки – це насамперед його здатність до: розуміння необхідності розв’язання професійних проблем і завдань на основі ефективної професійної співпраці; урахування світового рівня наукових і професійних досягнень у провадженні власної професійної діяльності; творчого професійного пошуку, креативного розв’язання складних професійних проблем і завдань; системного оволодіння сучасними знаннями, уміннями й навичками в опануванні професійними функціями; підвищення рівня професійної компетентності. Магістр з менеджменту економічної безпеки повинен бути спроможним ефективно розв’язувати професійні проблеми й завдання щодо економічної безпеки об’єктів господарювання на підставі професійної співпраці; зважати на світовий і вітчизняний досвід у виконанні професійних дій та функцій; провадити творчу професійну діяльність; систематично вдосконалювати рівень професійної підготовки відповідно до змін в економічній сфері.

Доведено, що підготовка майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки має відбуватися на компетентісно-орієнтованій основі з дотриманням принципів, які сприятимуть формуванню критичного мислення та здатності до аналітичної діяльності, самостійного розв’язання реальних професійних ситуацій і проблем, а саме: принципів гуманізму, суб’єктності й толерантності, доступності, практичної спрямованості, професійної співпраці, прогностичності, інноваційності, орієнтації підготовки на індивідуальність, пізнавальні, професійні інтереси та творчий потенціал майбутніх магістрів з економічної безпеки.

Констатовано проблеми відповідності професійної компетентності магістрів з менеджменту економічної безпеки сучасним умовам праці: недостатній рівень професійної активності щодо з’ясування факторів економічних ризиків і безпеки об’єктів підприємницької діяльності – будівель, споруд, машин, механізмів, товарних запасів, сировини, фінансових ресурсів; забезпечення інформаційної безпеки (захист інформаційних мереж, ресурсів, програмних засобів, а також об’єктів інтелектуальної власності й інших нематеріальних активів, зокрема майнових інтересів учасників підприємницької діяльності); пошук джерел інформації; знання нормативно-правових документів; самостійне проектування прогностичних планів із запобігання економічним ризикам, оперативне реагування на складні, загрозливі та екстремальні ситуації; оперативний вплив на процес екстремальних ситуацій із застосуванням сучасної техніки й засобів безпеки; експертна фінансово-господарська діяльність об’єктів господарювання; оцінювання можливих економічних втрат у разі порушення економічної та

фінансової безпеки, пошук компенсаційних резервів; виконання пошукових досліджень відповідно до профілю професійної діяльності тощо.

У процесі роботи з'ясовано професійні функції магістрів з менеджменту економічної безпеки, а саме: *фінансово-економічну, інформаційно-аналітичну, дослідницьку, організаційно-управлінську*. На основі цих функцій обґрунтовано ключові компетенції: *особистісні, професійні та спеціальні*. Доведено, що характерними ознаками ключових компетенцій є комплексність, багатofункціональність, надпредметність і надміждисциплінарність.

Засобами теоретичного пошуку й вивчення результатів практичного досвіду підготовки майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки визначена структура їхньої професійної компетентності як цілісна єдність взаємозалежних компонентів: *мотиваційного, гностичного й діяльнісного*. Критерієм сформованості мотиваційного компонента слугує *ціннісно-мотиваційний*, який характеризує рівень ціннісного ставлення до провадження професійної діяльності, усвідомлену спрямованість щодо оволодіння сучасними техніками й технологіями економічної безпеки, системного вдосконалення рівня професійної компетентності. Критерієм сформованості гностичного компонента є *когнітивний*, що дає змогу оцінити ступінь опанування магістрами системи фахових знань, які забезпечують виконання професійних функцій і вмінь застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності. Критерієм сформованості діяльнісного компонента є *діяльнісно-результативний*, за допомогою якого визначають ступінь володіння фаховими вміннями та здатність до виконання реальних професійних завдань, професійної співпраці, спрямованості дій відповідно до посадових інструкцій фахівців щодо економічної безпеки виробничих підрозділів організацій, фірм і підприємств. Згідно з виокремленими критеріями диференційовані чотири *рівні* сформованості професійної компетентності: високий, достатній, середній та низький.

У другому розділі **«Методичні засади формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки»** обґрунтовано педагогічні умови й модель формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки, розроблено авторську методiku формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

У процесі наукового пошуку теоретично аргументовані такі *педагогічні умови* ефективного формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки: організація компетентнісно-орієнтованого навчання для формування ключових компетенцій майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; реалізація компетентнісно-орієнтованого змісту професійної підготовки відповідно до реальних професійних функцій і завдань; активізація навчально-пізнавальної діяльності на основі дослідницького пошуку й індивідуалізації компетентнісної підготовки.

Обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців з менеджменту економічної безпеки здійснювалося з урахуванням впливу таких чинників: стратегічні потреби сучасної економічної діяльності безпеки бізнесу; аналіз особливостей функціонування організацій, фірм і підприємств у сучасних економічних умовах; вимоги до рівня професійної компетентності фахівців з економічної безпеки; пізнавальні потреби й інтереси студентів у галузі економічної безпеки сучасного бізнесу; змістове наповнення поняття ключових компетенцій магістрів з менеджменту економічної безпеки; особливості професійної діяльності майбутніх фахівців.

Організація компетентнісно-орієнтованого навчання для формування ключових компетенцій майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки спрямована на застосування системного, аксіологічного, особистісно орієнтованого, модульного, компетентнісного, контекстного, технологічного й діяльнісно-результативного підходів з організацією дослідницької діяльності, розробленням і використанням комплексу компетентнісно-орієнтованих форм та методів навчання щодо формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

Реалізація компетентнісно-орієнтованого змісту професійної підготовки відповідно до реальних професійних функцій і завдань передбачає оновлення й розроблення додаткових компетентнісно-орієнтованих модулів фахових дисциплін. Зокрема, до дисципліни «Економічна безпека» підготовлено модулі «Економічна безпека підприємства», «Система економічної безпеки підприємства», «Служба безпеки фірми (підприємства, організації, установи)», «Конкуренція і захист комерційної таємниці».

Активізація навчально-пізнавальної діяльності на основі дослідницького пошуку й індивідуалізації компетентнісної підготовки вможливило створення банку реальних професійних завдань і задач дослідницького характеру для забезпечення здатності майбутнього фахівця до свідомого застосування теоретичних знань у практичній ситуації; формування професійно значущих якостей особистості майбутнього фахівця; розвиток навичок самостійної теоретичної та практичної діяльності в конкретних професійних діях і функціях; формування сучасних професійних цінностей.

Ефективності реалізації педагогічних умов досягнуто завдяки розробленій моделі та авторській методиці. Модель формування професійної компетентності майбутніх магістрів з економічної безпеки (рис. 1) передбачає чітке окреслення структурно-компонентних складників професійної компетентності з огляду на особливості професійної діяльності, організації на модульній основі компетентнісно-орієнтованої підготовки, реалізації компетентнісно-орієнтованих форм і методів навчання дослідницького характеру, що сприяють професійній спрямованості, активності та індивідуалізації фахової підготовки.

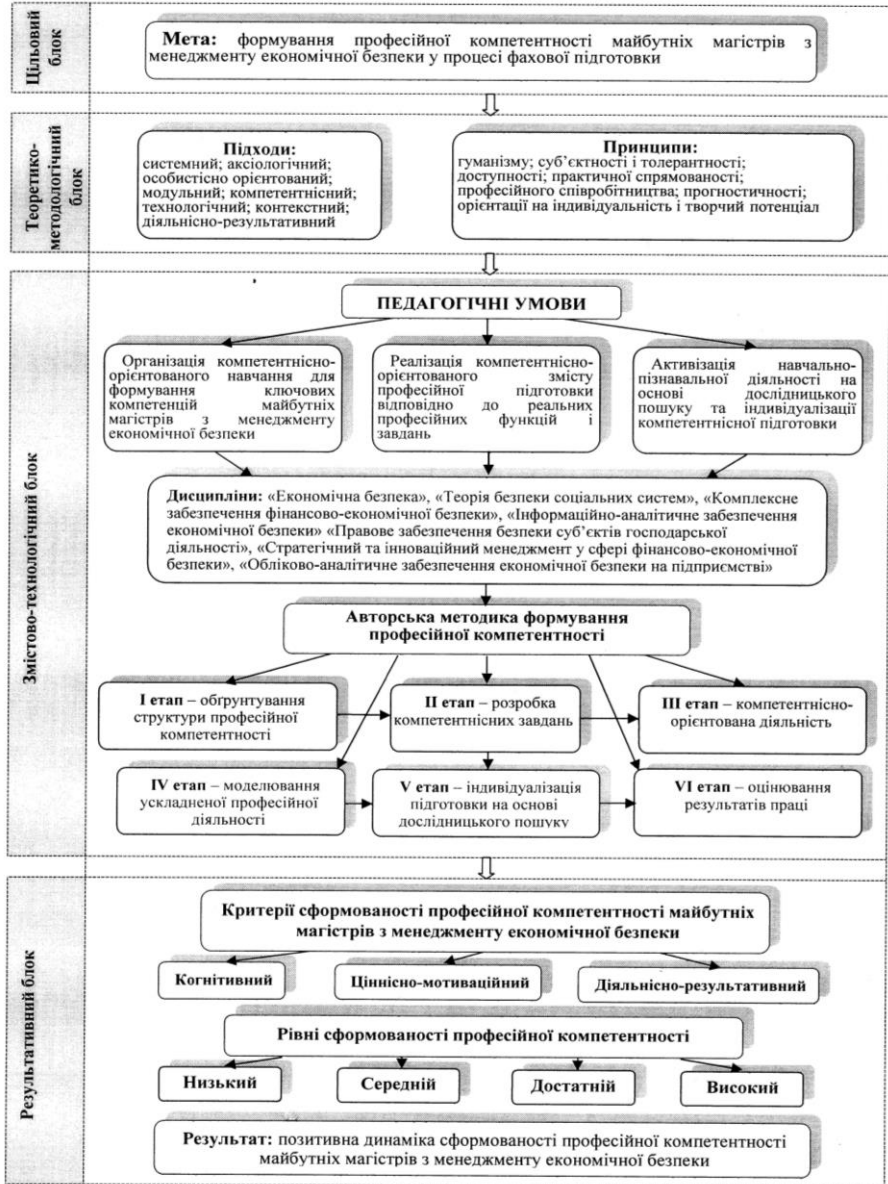

Рис. 1. Модель формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки в процесі фахової підготовки

Для реалізації педагогічних умов розроблено авторську методичку формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки, що була впроваджена протягом шести етапів на заняттях із низки дисциплін («Економічна безпека», «Теорія безпеки соціальних систем», «Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки», «Інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки», «Правове забезпечення безпеки суб'єктів господарської діяльності», «Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки», «Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки на підприємстві», «Наукове та методичне забезпечення діяльності фахівців з фінансово-економічної безпеки», «Управління фінансовими ризиками») за допомогою компетентнісно-орієнтованих форм і методів навчання та контролю (ділова гра, ребрендинг, метод проєктів, метод «кейс-аналізу», метод «мозкового штурму», метод морфологічного аналізу, метод Делфі, метод функціонально-ціннісного аналізу техніко-економічного дослідження об'єктів господарювання, метод компетентнісно-орієнтованих ситуаційних вправ, методи ухвалення управлінських рішень, комплекс проблемних ситуацій, проєктні компетентнісно-орієнтовані тестові завдання й задачі).

Методика формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки передбачає реалізацію таких етапів: 1-й етап – з'ясування типових і нетипових професійних функцій та завдань сучасного фахівця з менеджменту економічної безпеки, обґрунтування структурно-компонентного складу професійної компетентності магістрів з менеджменту економічної безпеки; 2-й етап – оцінювання значущості та складності типових і нетипових завдань сучасних фахівців з менеджменту економічної безпеки, розроблення на цій основі навчальних компетентнісно-орієнтованих завдань, задач і професійних ситуацій, аналогічних до реальних; 3-й етап – розроблення форм навчально-пізнавальної діяльності, що імітують реальні професійні функції й завдання з використанням комплексу компетентнісно-орієнтованих навчально-виробничих завдань і задач; 4-й етап – моделювання в навчальному процесі ускладненої професійної діяльності з розв'язанням майбутніми фахівцями в процесі фахової підготовки реальних завдань, проблем і ситуацій, із поступовим ускладненням професійних дій і функцій фахівця; 5-й етап – індивідуалізація компетентнісної підготовки з виконанням дослідницьких завдань і проєктів; 6-й етап – оцінювання результатів професійної діяльності щодо сформованості рівня професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

У третьому розділі «**Експериментальна перевірка методики формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки**» представлено відомості про організацію та проведення експериментальної роботи з формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; проаналізовано й узагальнено результати експериментальної роботи.

Експериментальну роботу проведено на базі Львівського університету Міністерства внутрішніх справ України, Київського національного університету технологій та дизайну, Хмельницького національного університету, Львівського університету банківської справи впродовж 2011–2015 рр. Така робота охоплювала три взаємопов'язані етапи. До експерименту залучено 248 студентів економічних спеціальностей, із яких були сформовані експериментальна (123 студенти) і контрольна (125 студентів) групи.

Під час констатувального етапу експерименту (2011–2012 рр.) проаналізовано проблему на підставі вивчення наукової літератури з порушеної теми дослідження; обрано методи роботи; схарактеризовано проблеми й суперечності щодо відповідності професійної підготовки фахівців з економічної безпеки сучасним вимогам і потребам; розроблено методiku формування професійної компетентності майбутніх менеджерів з менеджменту економічної безпеки, дібрано комплекс діагностичних методик і завдань.

Зафіксовано, що початковий рівень сформованості професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки в контрольних та експериментальних групах відрізняється несуттєво. Переважає низький (34,1 % – КГ, 33,6 % – ЕГ) і середній (33,3 % та 35,2 % відповідно в КГ й ЕГ) рівні сформованості професійної компетентності. Майбутні магістри з менеджменту економічної безпеки продемонстрували на контрольному етапі експерименту достатній і високий рівні сформованості професійної компетентності: 28,5 % і 4,1 % – у контрольних групах, 28,0 % та 3,2 % – в експериментальних.

Аналіз отриманих експериментальних даних послугував підставою для висновку про доцільність упровадження авторської методики й педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки, а також підґрунтям для планування й проведення формувального етапу експерименту.

На формувальному етапі експерименту (2012–2014 рр.) розроблено методiku формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; упроваджено педагогічні умови й модель формування професійної компетентності.

Результати експериментальної роботи засвідчили, що, згідно з диференційованими рівнями сформованості професійної компетентності майбутніх магістрів з економічної безпеки, кількість студентів ЕГ, які досягли високого рівня, збільшилася на 11,2 % (із 3,2 % до 14,4 %), а в КГ зросла лише на 0,8 % (із 4,1 до 4,9 %). Чисельність студентів, які мають достатній і середній рівень сформованості професійної компетентності в ЕГ, збільшилася на 18,4 % (із 63,2 % до 81,6 %), у КГ – зросла на 8,1 % (із 61,8 до 69,9 %). Найбільш суттєво змінилися показники низького рівня: в ЕГ кількість студентів зменшилася на 29,6 % (із 33,6 % до 4,0 %), у КГ – лише на 8,9 % (із 34,1 % до 25,2 %). Результати дослідження подано в табл. 1.

Динаміка рівнів сформованості професійної компетентності з менеджменту економічної безпеки в процесі фахової підготовки
(за результатами констатувального й формувального експериментів)

Групи	Етапи експерименту	Рівні сформованості професійної компетентності та кількість студентів (КС)							
		Високий		Достатній		Середній		Низький	
		КС абс.	%	КС абс.	%	КС абс.	%	КС абс.	%
КГ (123)	Констатувальний	5	4,1	35	28,5	41	33,3	42	34,1
	Формувальний	6	4,9	32	26,0	54	43,9	31	25,2
ЕГ (125)	Констатувальний	4	3,2	35	28,0	44	35,2	42	33,6
	Формувальний	18	14,4	57	45,6	45	36,0	5	4,0

Аналіз результатів педагогічного експерименту засвідчив позитивну динаміку рівнів сформованості професійної компетентності магістрів з менеджменту економічної безпеки. Вірогідність результатів проведеної експериментальної роботи й достовірність експериментальних даних підтверджені за допомогою непараметричного критерію Пірсона χ^2 .

На узагальнювальному етапі експерименту (2014–2015 рр.) виконано комплексний аналіз матеріалів експериментального дослідження, сформульовано загальні висновки. Результати формувального етапу експерименту підтвердили правомірність та ефективність запропонованої методики формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки. Отже, мети дослідження досягнуто, окреслені завдання виконано, гіпотезу підтверджено.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження вможливили формування низки концептуальних висновків.

1. Аналіз психолого-педагогічної літератури дав змогу потрактувати поняття «професійна компетентність майбутніх фахівців з менеджменту економічної безпеки» як інтегральну характеристику фахівця, яка складається з ключових компетенцій щодо виконання завдань обліково-аналітичної, проектної, організаційної, контрольної, експлуатаційно-технологічної, інформаційної, планової та прогностичної функцій. Ключові компетенції є основними структурними компонентами професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки. Поняття «ключові компетенції» витлумачене як здатності, знання, уміння й навички, що формують особистість і є необхідними для певного виду професійної діяльності. Ключові компетенції формують у вищих навчальних закладах, забезпечуючи

досягнення належного рівня професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки.

2. На основі дослідження особливостей сучасної професійної діяльності фахівців з менеджменту економічної безпеки виокремлено професійні функції магістрів, зокрема: фінансово-економічну, інформаційно-аналітичну, дослідницьку й організаційно-управлінську. Професійна діяльність магістрів з менеджменту економічної безпеки пов'язана з виконанням завдань, що стосуються аналізу та прогнозування можливих загроз економічної безпеки підприємств, вивчення ризиків і результатів економічної діяльності, фінансових та інформаційних потоків, ситуацій на ринку конкурентів, їхньої економічної й кадрової політики.

Виокремлено групи ключових компетенцій магістрів з менеджменту економічної безпеки: особистісні, професійні та спеціальні компетенції.

Ключові особистісні компетенції: здатність до толерантної поведінки, професійної взаємодії, роботи в колективі, запобігання конфліктним ситуаціям у процесі професійної діяльності та до їх конструктивного розв'язання; вияв психологічної стійкості у складних й екстремальних умовах; здатність до аналізу, систематизації, узагальнення, критичного осмислення інформації; творче виконання професійних завдань; самовдосконалення та професійна адаптація; робота з різними джерелами інформації, інформаційними ресурсами й технологіями щодо інформаційно-пошукової роботи та ін.

Ключові професійні компетенції: здатність провадити розрахунково-економічну, проектно-економічну діяльність, реалізуючи розроблені проекти, плани, програми, які характеризують діяльність суб'єктів господарювання; виконувати бухгалтерський, фінансовий, оперативний, управлінський і статистичний облік суб'єктів господарювання; провадити правоохоронну діяльність (забезпечення економіко-правового захисту приватної, державної, муніципальної та інших форм власності).

Ключові спеціальні компетенції: здатність застосовувати основні закономірності та принципи функціонування систем економічної безпеки об'єктів господарювання; проводити заходи, спрямовані на профілактику економічних ризиків, злочинів, інших правопорушень та на запобігання їм; виявляти й усувати причини, умови, що спонукають до вчинення злочинів; здатність виявляти, документувати, припиняти й розкривати злочини та інші правопорушення у сфері економіки; здатність розслідувати економічні злочини у формі дізнання; виконувати професійні завдання в особливих умовах, надзвичайних ситуаціях; застосовувати методи контролю фінансово-господарської діяльності об'єктів господарювання; оцінювати ефективність формування й використання державних і муніципальних фінансових ресурсів, виявляти та припиняти порушення у сфері державних і муніципальних фінансів; аналізувати результати контролю, досліджувати й узагальнювати причини та наслідки зафіксованих відхилень, порушень і недоліків, готувати пропозиції щодо їх ліквідації.

3. Схарактеризовано структуру професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки як цілісну єдність взаємозалежних *мотиваційного, гностичного й діяльнісного* компонентів. Відповідно до кожного компонента розроблено критерії сформованості професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки: *ціннісно-мотиваційний, когнітивний і діяльно-результативний*. Згідно з диференційованими критеріями виокремлено чотири рівні сформованості професійної компетентності: високий, достатній, середній та низький.

4. Обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки: організація компетентнісно-орієнтованого навчання для формування ключових компетенцій майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки; реалізація компетентнісно-орієнтованого змісту професійної підготовки відповідно до реальних професійних функцій і завдань; активізація навчально-пізнавальної діяльності на основі дослідницького пошуку й індивідуалізації компетентнісної підготовки.

Розроблено модель формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки, що містить цільовий, теоретико-методологічний, змістово-технологічний і результативний блоки. Згідно з моделлю, компетентнісно-орієнтована підготовка майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки організована передовсім у процесі вивчення навчальних дисциплін («Економічна безпека», «Теорія безпеки соціальних систем», «Комплексне забезпечення фінансово-економічної безпеки», «Інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки», «Правове забезпечення безпеки суб'єктів господарської діяльності», «Стратегічний та інноваційний менеджмент у сфері фінансово-економічної безпеки», «Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки на підприємстві», «Наукове та методичне забезпечення діяльності фахівців з фінансово-економічної безпеки», «Управління фінансовими ризиками») із застосуванням системного, аксіологічного, особистісно орієнтованого, модульного, компетентнісного, контекстного, технологічного й діяльно-результативного підходів на засадах дотримання принципів гуманізму, суб'єктності, толерантності; доступності; практичної спрямованості; професійної співпраці; прогностичності; інноваційності; орієнтації підготовки на індивідуальність, пізнавальні професійні інтереси та творчий потенціал майбутніх магістрів з економічної безпеки.

Освоєння структури професійної діяльності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки – це насамперед оволодіння системою ключових компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності майбутнього фахівця, розроблення й запровадження компетентнісно-орієнтованих форм і методів професійного навчання на основі поступового ускладнення професійних дій та функцій, організації дослідницького пошуку й індивідуалізації професійного навчання в процесі фахової підготовки.

5. Методика формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки передбачає розроблення структури професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки, обґрунтування структурно-компонентного складу професійної компетентності майбутніх фахівців, опис змісту ключових компетенцій. Відповідно до типових і нетипових професійних завдань сучасного фахівця з менеджменту економічної діяльності передбачено розроблення системи компетентнісно-орієнтованих ситуацій, завдань, задач і проблем, організацію компетентнісно-орієнтованої діяльності з моделюванням ускладненої професійної діяльності, індивідуалізацію компетентнісної підготовки на засадах дослідницького пошуку й оцінювання результатів сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців.

Результати статистичного аналізу підтвердили, що запропонована методика формування професійної компетентності майбутніх магістрів із менеджменту економічної безпеки є ефективною, оскільки в студентів експериментальної групи відбулися суттєві кількісні та якісні зміни в ключових компетенціях і професійних якостях та характеристиках. Зафіксована позитивна динаміка отриманих результатів засвідчує ефективність авторської методики формування професійної компетентності фахівців в умовах компетентнісно-орієнтованої підготовки й підтверджує гіпотезу дослідження.

Перспективними напрямками подальшого наукового пошуку є: дослідження особливостей використання інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх магістрів із менеджменту економічної безпеки; вивчення специфіки фахової підготовки майбутніх магістрів із менеджменту економічної безпеки в країнах європейського співтовариства.

Опубліковані праці, що відображають основні наукові результати дослідження

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Яцик М. Р. Аналіз професійної діяльності фахівця з економічної безпеки / М. Р. Яцик // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи : зб. наук. пр. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 38. – С. 267–273.

2. Яцик М. Р. Педагогічні підходи і напрямки у формуванні професійної компетентності майбутніх магістрів з безпеки економічної діяльності / М. Р. Яцик // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія 17 : Теорія і практика навчання та виховання : зб. наук. пр. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Вип. 24. – С. 211–217.

3. Яцик М. Р. Педагогічні умови формування ключових організаційно-управлінських компетенцій майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки / М. Р. Яцик // Наукові записки. – Серія : Педагогічні та історичні

науки : зб. наук. статей. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. СХХІV (124). – С. 179–186.

4. Яцик М. Р. Проектування змісту навчання у формуванні професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки / М. Р. Яцик // Наукові записки. – Серія : Педагогічні та історичні науки : зб. наук. статей. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. СХХІІІ (123). – С. 208–214.

5. Яцик М. Р. Теоретичні і практичні аспекти формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки / М. Р. Яцик // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія : Педагогічні науки: реалії та перспективи : зб. наук. пр. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 44. – С. 273–278.

6. Яцик М. Р. Формування професійної компетентності майбутніх економістів як інтердисциплінарна педагогічна проблема / М. Р. Яцик // Вісник Черкаського університету. – Серія : Педагогічні науки. – Черкаси : вид. від. Черкаського національного ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2013. – Вип. 3 (256). – С. 145–149.

Статті в іноземних наукових періодичних виданнях

7. Jacyk M. Przygotowanie zawodowe fachowców-ekonomistów wobec społeczno-ekonomicznych wymagań i potrzeb / M. Jacyk // Edukacja a rynek pracy. – Płock : Wydawnictwo Naukowe Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku, 2012. – S. 223–231.

8. Jacyk M. Передумови успішної підготовки майбутнього магістра з менеджменту економічної безпеки / М. Jacyk // Edukacja a rynek pracy. – Płock : Wydawnictwo Naukowe Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku, 2014. – S. 31–37.

Опубліковані праці, що додатково відображають наукові результати дослідження

9. Яцик М. Р. Демографічні чинники та їх роль у формуванні економічної безпеки / М. Р. Яцик // Актуальні проблеми економічної безпеки в контексті ринкової трансформації економіки : V Звітна наук.-практ. конф. (м. Львів, 16 груд. 2011 р.). – Львів, 2011. – С. 80–82.

10. Яцик М. Р. Національні моделі економічних систем: формування, управління, трансформації / М. Р. Яцик // Національні моделі економічних систем: формування, управління, трансформації : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 6–7 груд. 2013 р.). – Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2013. – С. 140–142.

11. Яцик М. Р. Особливості державного регулювання підприємництва у контексті загальної економічної безпеки держави / М. Р. Яцик, С. М. Лихолат // Вісник Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. – Серія : Економічні науки. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я. І., 2014. – Вип. 9. – С. 199–202.

12. Яцик М. Р. Особливості освітніх процесів у формуванні професійної компетентності майбутніх магістрів з безпеки економічної діяльності / М. Р. Яцик // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матер. Звітної наук.-практ. конф. / за заг. ред. В. О. Радкевич. – К. : ІПТО НАПН України, 2015. – Т. I. – С. 81–83.

13. Яцик М. Р. Соціальна безпека як складова національної безпеки України / М. Р. Яцик, Ю. П. Качмар // Актуальні проблеми економічної безпеки в контексті ринкової трансформації економіки України : зб. матер. міжвуз. наук.-практ. конф. (Львів, 11 груд. 2014 р.) – Львів, 2014. – С. 140–141.

14. Яцик М. Р. Теоретичний аспект формування готовності майбутніх менеджерів до забезпечення соціальної безпеки / М. Р. Яцик // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матер. Звітної наук.-практ. конф. – К. : ІПТО НАПН України, 2014. – Т. II. – С. 25–27.

15. Яцик М. Р. Теоретичні аспекти компетентісно-орієнтованої підготовки майбутніх фахівців-економістів / М. Р. Яцик // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матер. Звітної наук.-практ. конф. – К. : ІПТО НАПН України, 2013. – Т. II. – С. 131–134.

16. Яцик М. Р. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності сучасного фахівця-економіста / М. Р. Яцик // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матер. Звітної наук.-практ. конф. – К. : ІПТО НАПН України, 2012. – Т. II. – С. 68–70.

17. Яцик М. Р. Методичні рекомендації щодо формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки у процесі вивчення фахових дисциплін / уклад. : М. Р. Яцик. – Львів : ПАІС, 2015. – 42 с.

АНОТАЦІЇ

Яцик М. Р. Формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки у процесі фахової підготовки. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Хмельницький національний університет, Міністерство освіти і науки України. – Хмельницький, 2016.

У ході дослідження виконано теоретичне узагальнення й запропоновано нове розв'язання актуальної проблеми формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки в процесі фахової підготовки. Уточнено зміст ключових понять роботи в контексті професійної компетентності сучасного менеджера з економічної безпеки; схарактеризовано сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців. Теоретично аргументована й експериментально перевірена методика формування професійної компетентності майбутніх магістрів з менеджменту економічної безпеки в процесі фахової підготовки, що

передбачає обґрунтування педагогічних умов, розроблення моделі, визначення компонентного складу професійної компетенції майбутніх фахівців, опис на цій основі системи компетентнісно-орієнтованих змісту, форм діяльності, завдань, задач і професійних ситуацій та проблем, що імітують реальні обставини праці за умови поступового виконання професійних дій, індивідуалізації компетентнісної підготовки з реалізацією дослідницьких завдань і проєктів.

Ключові слова: професійна компетентність, професійна підготовка, менеджмент економічної безпеки, магістр з менеджменту економічної безпеки, методика, педагогічні умови.

Яцьк М. Р. Формирование профессиональной компетентности будущих магистров менеджмента экономической безопасности в процессе профессиональной подготовки. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Хмельницкий национальный университет, Министерство образования и науки Украины. – Хмельницкий, 2016

В процессе исследования установлено профессиональные функции магистров менеджмента экономической безопасности, а именно: финансово-экономический, информационно-аналитическую, исследовательскую, организационно-управленческую. На основе этих функций обоснованно их ключевые компетенции – личностные, профессиональные и специальные. Структура профессиональной компетентности магистров менеджмента экономической безопасности рассматривается как целостное единство взаимосвязанных компонентов: мотивационного, гностического и деятельностного. Критерием сформированности мотивационного компонента определено ценностно-мотивационный, характеризующий уровень ценностного отношения к осуществлению профессиональной деятельности, осознанную направленность по овладению современными техниками и технологиями экономической безопасности, системного совершенствования уровня профессиональной компетентности. Критерием сформированности гностического компонента являются когнитивный, что позволяет оценить степень овладения магистрами системой профессиональных знаний, обеспечивающих выполнение профессиональных функций и умений применять теоретические знания в практической деятельности. Критерием сформированности деятельностного компонента являются деятельно-результативный, с помощью которого определяется степень владения профессиональными умениями и способность к выполнению реальных профессиональных задач, профессионального сотрудничества и направленности действий в соответствии с должностными инструкциями специалистов по экономической безопасности производственных подразделений организаций, фирм и предприятий. Средствами теоретического поиска и изучения результатов практического опыта

подготовки будущих магистров менеджмента экономической безопасности определена структура их профессиональной компетентности как целостное единство взаимосвязанных компонентов: мотивационного, гностического и деятельностного. Критерием сформированности мотивационного компонента определено ценностно-мотивационный, характеризующий уровень ценностного отношения к осуществлению профессиональной деятельности, осознанную направленность по овладению современными техниками и технологиями экономической безопасности, системного совершенствования уровня профессиональной компетентности. Критерием сформированности гностического компонента являются когнитивный, что позволяет оценить степень овладения магистрами системой профессиональных знаний, обеспечивающих выполнение профессиональных функций и умений применять теоретические знания в практической деятельности. Критерием сформированности деятельностного компонента являются деятельно-результативный, с помощью которого определяется степень владения профессиональными умениями и способностью к выполнению реальных профессиональных задач, профессионального сотрудничества и направленности действий в соответствии с должностными инструкциями специалистов по экономической безопасности производственных подразделений организаций, фирм и предприятий. В соответствии с определенными критериями установлено четыре уровня сформированности профессиональной компетентности: высокий, достаточный, средний и низкий.

Методика формирования профессиональной компетентности будущих магистров менеджмента экономической безопасности предусматривает осуществление следующих этапов: 1-й этап – установление типовых и не типовых профессиональных функций и задач современного специалиста по менеджменту экономической безопасности, обоснование структурно-компонентного состава профессиональной компетентности магистров менеджмента экономической безопасности; 2-й этап – оценка значимости и сложности типовых и не типовых задач современных специалистов по менеджменту экономической безопасности, разработка на этой основе учебных компетентно-ориентированных задач, задач и профессиональных ситуаций, аналогичных реальным; 3-й этап – разработка форм учебно-познавательной деятельности, имитирующие реальные профессиональные функции и задачи с применением комплекса компетентно-ориентированных учебно-производственных задач; 4-й этап – моделирование в учебном процессе осложненной профессиональной деятельности с решением будущими специалистами в процессе профессиональной подготовки реальных задач, проблем и ситуаций, с постепенным усложнением профессиональных действий и функций специалиста; 5-й этап – индивидуализация компетентностной подготовки с выполнением исследовательских задач и проектов; 6-й этап – оценка результатов профессиональной деятельности по сформированности уровня

профессиональной компетентности будущих магистров менеджмента экономической безопасности.

Результаты статистического анализа подтвердили эффективность предложенной методики формирования профессиональной компетентности будущих магистров менеджмента экономической безопасности, поскольку у студентов экспериментальной группы произошли существенные количественные и качественные изменения в ключевых компетенциях и профессиональных качествах и характеристиках.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, профессиональная подготовка, менеджмент экономической безопасности, магистр менеджмента экономической безопасности, методика, педагогические условия.

Jacyk M. R. Formation of the Professional Competence in Future Masters in Economic Security Management in the Process of Professional Training. – Manuscript.

Thesis for a Candidate's Degree in Pedagogical Sciences. Specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Khmelnytskyi National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Khmelnytskyi, 2016.

The thesis is dedicated to theoretical generalization of the urgent problem of the future Masters' in Economic Security Management professional competence formation in the process of professional training. A range of notions in the context of the modern manager in economic security professional competence have been specified. Modern requirements to the future Masters' in Economic Security Management in the process of professional training have been characterized. The methodology of the professional competence formation of the future Masters' in Economic Security Management in the process of professional training has been theoretically and experimentally proved. The pedagogical conditions have been justified and the structural model has been developed. The effectiveness of the professional training of future Masters in Economic Security Management depends on forming key competences based on competency-oriented forms and methods, individualization of learning process and the ability of the future professionals to ensure the economic security of the management objects. The components of the future Masters' in Economic Security Management professional competence have been developed. The content, activity forms, tasks, problems, professional situations imitating real working conditions have been identified.

Key words: professional competence, professional training, economic security management, Master in Economic Security Management, methodology, pedagogical conditions.

Підписано до друку 02.03.2016.
Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 0,9.
Наклад 100 прим. Замовлення № 28.
Віддруковано з оригінал-макета замовника
Друк: «Термінова поліграфія»
29000, м. Хмельницький, вул. Рибалко, 63.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 4164 від 23.09.2011 р.